

OKULLARDA SUÇ VE ŞİDDETİ ÖNLEME

Okullarda Suç ve Şiddet Nasıl Önlenir?

Gençlerde şiddeti engellemeye yönelik programların birçoğu, şiddet riskini arttıracak "risk faktörlerini" ve riski azaltacak "koruyucu faktörlerini" tanımlamaya çalışmaktadır. Son yıllarda şiddeti önlemeye yönelik çabalar belirli risk faktörlerini azaltıp koruyucu faktörleri arttırmayı amaçlamaktadır. Bu nedenle önlemeye yönelik programlar, şehrin iç kısımlarında yaşayanlar ve düşük gelirli gençler gibi risk altında olduğu düşünülen nüfusun bütününe yönelik olarak gerçekleştirilmektedir. Erken saldırgan davranışlar, düşük özdenetim, zayıf sorun çözme yetenekleri veya belirgin aile problemleri gibi seçilmiş risk faktörlerinin varlığı nedeniyle risk altında görülen bazı gençler bu programlara katılıma teşvik edilmektedir. Gençlerde şiddeti engellemeye yönelik bir başka yaklaşım ise gençlerin olumlu gelişiminin önemini vurgulamaktadır. Gelişim yaklaşımı; belirli risk faktörlerine yoğunlaşıp bunların nasıl azaltılacağı yerine, gençlerin sağlıklı ve başarılı birer yetişkin olabilme kapasitelerini arttırıp çeşitli yetiler geliştirmelerine ve topluma dâhil olup destek alabilmelerine odaklanmıştır.

Gençlik gelişim programları sadece risk altında olduğu düşünülen kesimi değil bütün gençleri kapsamaktadır. Olumlu gelişim, sosyal yeterlik ve yeni değerler oluşturma sık kullanılan terimlerdir. Gençlik gelişim yaklaşımının amacı hedeflenen olumlu sonuçların artmasını sağlamaktır. Şiddeti engellemeye yönelik gençlik gelişimi yaklaşımı, gençlerin belirli gelişimsel ihtiyaçlarını anlama ve bunlara katkıda bulunma konusuna odaklanmıştır. Ancak gençlerde görülen şiddet davranışlarının tek nedeni gelişimsel sorunlar değildir. Ayrıca gelişimle doğrudan bağlantılı olmayan problem faktörlerini de tanımlamak gerekmektedir. Örneğin toplumdaki kontrol şiddet riskini azaltırken, gençlerin ateşli silahlara kolay erişebilmesi şiddet davranışları riskini arttırmaktadır. Şiddet önlemeye yönelik eksiksiz bir yaklaşım gençlik gelişimi üzerine inşa edilmeli ve şiddete neden olabilecek diğer faktörleri de kapsamalıdır.

İyi bir önleme programında olması gereken özellikler:

- Erken uyarı işaretlerini bilmek ve potansiyel şiddet oluşturacak davranışları fark etmek ve bu işaretleri gösteren çocukları teşhis etmek.
- Okuldaki bütün çocukları korumayı kapsayacak bir önleme planı geliştirmek.
- Okulda riskli çocuklar için uygulanabilecek bir müdahale planı yaratılması kadar riskli davranış gösteren çocuklara erken müdahale yöntemleri de geliştirmek.
- Mutlaka bir krize müdahale planı yapılmalı ani gelen olaylara karşı nasıl davranılması, şiddet davranışı karşısında neler yapılması gerektiği bu planda bulunmalı.

Suç ve şiddete eğilimli çocuklara müdahale

Çocuk ve ergenlere şiddetten korunma yollarını öğretmeliyiz. Bunun için çocuk ve ergenlere şiddet ile başa çıkabilmelerini sağlayacak becerileri kazandırmak gerekir. Çocuklara iyi rol modelleri sunmamız gerekmektedir. Önleme çalışmasında atılacak en acil adım çocuk ve gençlerin şiddet karşıtı tutumlar takınmalarını sağlamak amacıyla hem kendilerine hem de ailelerine yönelik müdahale programları uygulamaktır. Şiddet ve suç ile mücadele yapılmaya başlandığında izlenecek müdahale programının temel noktası hem şiddet uygulayanı hem de mağdurları düşünmesi ve bilimsel temellere dayanmasıdır. Polis ve toplum arasında gelişen işbirliği sonucunda ortaya çıkan toplum polisi kavramı gençlerin uyguladığı şiddet davranışlarını önlemede kilit rol oynamaktadır. Fakat unutmamak gerekir ki polise kalmadan olayın toplum tarafından önlenmesi ya da olaya toplum tarafından müdahale edilmesidir. Müdahale hedef grubun özel ihtiyaçları doğrultusunda ve dikkatle düzenlenmelidir. Burada müdahale edilecek grubun yaşı, cinsiyeti, gelişimsel özellikleri, kültürel değerleri, gelenekleri gibi şiddette etkili olabilecek diğer faktörler göz önünde bulundurulmalıdır. Çocuk ve gençlerle şiddet karşıtı tutumları geliştirmek yönünde çalışmalar yapılmalıdır. Müdahale programının başarısı için toplumun desteğini almak gerekir. Ancak toplumun şiddet konusundaki düşünceleri, tutumları göz ardı edilmemelidir. Aile içinde ya da toplumda çocuklara uygulanan fiziksel cezalar (dayak, ağır mahrumiyet gibi olaylar) ileride çocukların şiddet davranışında bulunmalarını tetikleyeceği unutulmamalıdır. Müdahale programında bu konunun mutlaka yer bulması gerekmektedir. Televizyon ve medyada karşımıza çıkan şiddet sahnelerinin çocuklar arasında görülen şiddet davranışını tetiklediği unutulmamalıdır. Toplumdaki silah kullanımının serbestliği, toplumun silaha bakış açısı üstünde durmamız gereken önemli bir noktadır.